

▶ A KOHÉZIÓS POLITIKA TELJESÍTMÉNYE 2007 ÉS 2013 KÖZÖTT

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és a Kohéziós Alap társfinanszírozásában a 2007 és 2013 időszakban az EU 27 tagállamában megvalósuló programok teljesítményének monitorozásával foglalkozó szakértőkből álló hálózat közös jelentésben⁽¹⁾ foglalta össze tapasztalatait. A szakértők számos témát érintenek az általános gazdasági háttértől a programok megvalósításán keresztül az elért eredményekig. A jelentés rámutat, hogy a kohéziós politika megvalósításának üteme 2010-ben felgyorsult, bár néhány országban felvetődött a kérdés, hogy megvan-e a megfelelő kapacitás a rendelkezésre álló támogatások felhasználására a programidőszak hátralévő részében. Számos országban törekedtek a megvalósítás hatékonyabbá tételére oly módon, hogy többek között azokra a területekre csoportosították át a kiadásokat, amelyek több támogatást igényeltek, illetve amelyeken a támogatást gyorsabban el lehet költeni.

Gazdasági korlátok

Nem meglepő módon a nemzeti fejlesztésre fordított kiadásokat egyre több korlátozó tényező érintette az utóbbi időben. Ez megnehezítette a tagállamok számára a kohéziós politika programjainak közös finanszírozásához szükséges források megszerzését. Számos új tagállamban (EU12) ezzel egy időben – a nemzeti költségvetési megszorításokból kifolyólag – az uniós finanszírozás vált gyakorlatilag az egyetlen forrássá a fejlesztési költségek fedezéséhez.

Az elemzések azt mutatják, hogy a költségvetési hiányok csökkentését célzó intézkedések fokozták a régiók közötti különbségeket. A kormányzati transferek csökkentése visszafogta a fejlesztéshez rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat – közvetlenül és a társfinanszírozás mérséklése által egyaránt. Azokban a régiókban, amelyekben a tradicionálisabb ágazatok vannak túlsúlyban (pl. textilipar), a gazdaság a jelenlegi válság alatt is rosszul teljesített. A gyártóiparra alapozó régiók, bár komoly hátrányba kerültek az export visszaesése miatt, számos esetben helyre tudtak állni, mivel az EU-n kívüli piacokon értékesíteni tudták termékeiket.

Bár a rendelkezésre álló állami források sok esetben megszüntek, a regionális politika a legtöbb tagállamban továbbra is a meglévő strukturális problémák kezelésére összpontosított ahelyett, hogy az új tevékenységekhez idomult volna és azokat helyezte volna a középpontba.

2007 óta elért eredmények

A programidőszak első négy éve alatt számos jelentős eredmény született.

Összesen 189 000 (teljes munkaidős) állás jött létre az EU-n belül a megvalósított projektek által.

Csaknem 24 000 vállalat kapott támogatást az induláshoz, és több mint 100 000 KKV vett igénybe segítséget a beruházáshoz és az innovációhoz kötődő tevékenységekhez.

Mintegy 19 000 kutatással, technológiai fejlesztéssel és innovációval (RTDI) kapcsolatos projekt és 6 000 üzleti kutatási-együttműködési projekt részesült támogatásban.

Ami az infrastruktúrát illeti, csaknem 920 000 ember számára vált elérhetővé a szélessávú internet. További mintegy 1,5 millió ember élvezhette a tiszta ivóvízhez való hozzájutás eredményeit, és több mint 3,3 millió ember lakóhelyén építettek ki csatornahálózatot.

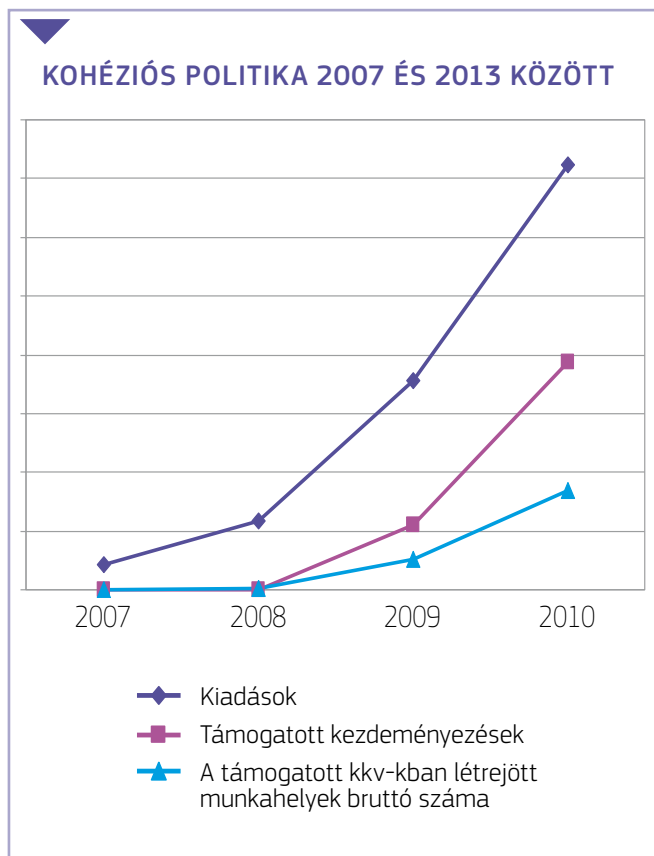
A transeurópai szállítási hálózat mintegy 280 km autópályával és 285 km vasúthálózattal bővült, és jelentősen csökkent az utazás időtartama az utak és a vasútvonalak fejlesztésének köszönhetően, különösen az új tagállamokban (EU12); emellett 800 km² elhagyott vagy szennyezett föld megtisztítására került sor.

⁽¹⁾ A kohéziós politika 2007 és 2013 közötti teljesítményének elemzését végző értékelő hálózat.

2010-es eredmények

A kohéziós politika programjainak megvalósítása új lendületet nyert 2010-ben, bár néhány országban (különösen Romániában, Bulgáriában és Olaszországban) jelentős késések voltak tapasztalhatók. A szakértők kiemelik, hogy néhány országban valóban kérdéses a megfelelő kapacitás megléte ahhoz, hogy a rendelkezésre álló támogatásokat a programidőszak hátralévő részében hatékonyan fel lehessen használni.

Fennáll a veszélye annak, hogy egyes országokban a támogatások felhasználására helyeződik a hangsúly, és ennek következtében a támogatott projektek minősége, valamint a fejlődési célkitűzések megvalósításában játszott hatékony szerepe háttérbe szorul. A nehéz gazdasági helyzet és az állami költségvetésekre nehezedő nyomás miatt minden eddiginél fontosabb, hogy a források felhasználása a leghatékonyabb módon történjen.

Kifizetések

Az ERFA és a Kohéziós Alap fejlesztésekhez nyújtott támogatásának aránya az előrejelzések szerint átlagosan 40%-os részt képvisel évente az állami tőkebefektetésekből az új tagállamokban (EU12) a programidőszak hátralévő részében; ez az arány 8% körüli Cipruson, 28% Szlovéniában, és mintegy 75% Magyarországon és Szlovákiában.

Az EU tagállamaiban a programokhoz rendelkezésre álló költségvetés körülbelül 55%-át használták fel a projektekhez 2010 végéig; ez a szám több mint kétszerese az előző évben jellemző értéknek (23%). Romániában, Bulgáriában és Olaszországban azonban jóval kisebb arányú volt a felhasználás: a rendelkezésre álló forrásoknak csak mintegy egyharmadát használták fel.

Ezekben és még néhány másik országban a legtöbb területen a megvalósítás késedelmesen történik; ez az intézményi és a tervezési kapacitás hiányát, valamint a társfinanszírozási lehetőségek korlátozott rendelkezésre állását jelzi – utóbbi a kedvezőtlen gazdasági helyzetnek, valamint a bizonytalan kilátások miatti alacsony szintű érdeklődésnek tudható be.

A helyzet orvoslására a késéseket csökkentő intézkedéseket hoztak, amelyek többek között magukba foglalják a kiadások átcsoportosítását azokra a területekre, ahol a rendelkezésre álló források gyorsabban elkölthetők (pl. vasútépítés helyett inkább útépítés). A kifizetési rendszerek átalakítására is sor került, amelynek célja a hatékonyság fokozása és a szabályozások egyszerűsítése. A személyzet hatékonyabb képzése, a külső szakértők bevonása és az EIB-től, valamint egyéb helyekről származó kölcsönök igénybevétele a közös finanszírozással kapcsolatos problémákat hivatott enyhíteni.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm#1